

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 zld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
Posamezno štev.
15 kr.

Oznaniła
ikrat natisnena
od vrese 15 kr.

Naročnina,
srazila in reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.
Odpri reklamacije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se pridene
primerne poštna
znanka.

Na anonimne do-
pise se neoziramo.

Nefrankovana pisma,
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
oceno poslane knjige
se ne vračajo.

Vrvenje in drvenje.

Ivan Stukelj.*

I.

Javna vzgoja sega globoko v politično življenje; saj so državniki izobraženih narodov izza pradavnih časov z vso skrbnostjo sklepali o njej važne zakone. Zato se nam ni čuditi, ako tudi dandanes politika razpravlja o ljudski šoli, o tem preimenitnem narodovem izobraževališču. Čemu bi se tudi čudili temu, da ima današnja „moderna“ šola že od svojega postanka, t. j. skoro četrstoletje, svojo „Sturm- und Drangperiode“! Toda način, kako se ljudska šola v politiki zlorablja v strankarske namene, mora žalostiti vsakega javnega vzgojitelja.

Politiški novinec, za katerega ne mara ta ali ona stranka, približa se onej, ki je nasprotna „novi“ šoli, odkrije ji svojo ljubezen, pade ji v naročje in prvi žareči poljub njegove iskrene ljubavi je, da izreče prokletstvo nad ljudsko šolo. Koliko je takih in enakih slučajev strankarske politiške gonje proti ubogi ljudski šoli!

V vsaki drugi stroki mora politik imeti popolno znanje, ako hoče z uspehom delovati in tudi kaj doseči. Kako pa je z ljudsko šolo? Kaj je mar takim možem, da je vzgoja umetnost, ko pa zadostuje že robat kol, s katerim se ima uničevati. Kaj se menijo za to, da se v ljudski šoli poučuje in vzgaja po načelih onih vzgojiteljev, kateri so vse svoje življenje posvetili jedino le občni vzgoji, katere je proslavila svetovna zgodovina. Kaj jim to dé, da so razmere v socijalnem življenju od velikega kmeta do malega obrtnika in delavca dandanes neznosne, obupne, da jemljejo javni vzgoji trdni temelj. Ljudska šola in pa statistika hudodelcev, starih in mladih, le to se čuje v politiških govorih in čita v politiških člankih, to je jedini argument tem vzgojiteljskim veščakom. Res, človek mora imeti visoko spoštovanje do vzgoje priproste matere, ki po negotovih potih stremi za pravim vzgojnim smotrom, a kaj naj služijo vzgojna načela (?) takih preosnovateljev ljudske šole?

Brez potrebe vzburja se priprosti narod proti šoli. To ni težka stvar, saj mu je treba samo obljubiti, da se bode iznebil nekaj svoje preklicane dolžnosti. A tako hujskanje bode imelo zle posledice za javno vzgojo, kajti tako uceplja se narodu sovraštvo do šole, sploh do omike, da bo črtil vsako ljudsko šolo, še tako dobro.

Pri vsem tem vrvenju in drvenju pa največ trpi učitelj, ki se ima boriti z bedaštvom in zlobo, katera mu jemlje gorečnost do svete stvari.

* Govoril v skupščini učiteljskega društva za celjski in laški okraj.

Bode li to vrvenje in drvenje še dolgo trajalo? Glasovi o preosnovi ljudske šole so večinoma le taki, da bi se samo podiralo a malo zidalo, zato mu še ne bo tako hitro konec. Po drugi strani pa se preti s popolnim prevratom. A tu je treba pomisliti, da sedanja ljudska šola ni prišla s prevratom na svet, o tem nas poučuje kulturna zgodovina naprednih narodov, ampak vodil jo je dub časa, in ta jo bode zopet polagoma preustrojil in učvrstil. Prevrat še ni nikdar imel dobrih posledic, najmanj pa bi jih imel pri vzgoji. Le pametno, previdno, po pravih načelih in polagoma se vršeče preosnavljanje bode napravilo konec temu nesrečnemu vrvenju in drvenju.

II.

A ne samo zunaj, ampak tudi v šoli t. j. v šolskem pouku vlada vrvenje in drvenje. —

Javna vzgoja je silno težka umetnost in zelo nehvaležna naloga. Vsako drugo umetniško delo se lahko presoja takoj po završetku. Vse drugače pa je pri vzgoji; ta ima namreč opraviti z živim tvorom. V javnej vzgoji je pouk najvažnejše vzgojno sredstvo, po katerem tudi nadzorovalni organi največ presojajo z geslom: „Dober pouk, dobra vzgoja!“ Zato je treba doseči sijajnih uspehov. In pričelo se je vrvenje in drvenje. Od šolskih oblastev vedno večje zahteve. Učni načrti postajali so čimdalje obširnejši, ter so se vedno bolj odtegovali svojemu jedinstvenemu smotru, kateri nam kaže najkrajši, najravnnejši in jedini pravi pot.

Vsled tega vrvenja in drvenja nakopičila se je ogromna množica učne snovi. Pri tem pa je učiteljstvo samo vrlo pomagalo. Poglejte le te velikanske referate in učne poskuse iz raznih predmetov po naših uradnih konferencah. Sama temeljitost jih je rodila.

Res, neka čudna temeljitost se širi v ljudskošolskem pouku. Obširno in zopet obširno, vsestransko, to je — temeljito. V nekaterih predmetih segamo daleč nazaj, da bi le prišli do prvotnega temelja, katerega je postavila veda, naj se še tako odmika otroškemu duševnemu obzorju.

Posebno radi iščemo vse, kar je okoli predmeta, katerega imamo obravnavati, a vendar tiči v predmetu samemu vsa zanimivost in važnost.

V osredotočenju (koncentrovanju) zablodili smo tudi. Tu vlačimo, tlačimo, stiskamo. mečemo vse na jeden kup, vse mora priti v zvezo, kar si je le nekoliko slično, da le diši drugo po drugem. Tako si učitelj brez potrebe obtežuje duha; saj te podobnosti so le trenutne vrednosti. Celó v prirodnoslovnem pouku, kjer se ima buditi ljubezen do prirode in občudovati modrost Stvarnikovo, moramo misliti na te neokretne samostalnike, gibične glagole, flegmatične zaimke, poskočne pridevnike itd., samo zato, da bodo realije pospeševale tudi jezikovni pouk. Učiteljeva glava bodi povsod, in kjer je treba, da učenci čutijo vso slovniško težo, tam moramo biti pravi šolski „mojstri“.

Poglejmo si nalašč nekaj predmetov!

Ljudska šola stremi za tem, da si vzgojimo čitateljski narod, a zato je treba, da učenci razmerno mnogo čitajo. Tudi tukaj nas je zavedla obširnost. Iz vsake povesti ali pesmi moramo navleči množico „gosposkih nauk“, — kakor jih značilno imenuje Stritar, — da se brezmejno razblinja moralizovanje, ter se trudimo, da bi več učinili, kakor pesnik sam, ki je krasno idejo vлил v živo obliko, ki ima moč do človeškega sreca. Skoro vsak cvet poezije trgamo na botaniški način. A, kaj je tu naravnnejše, nego da po kratkem, — seveda metodiško pravem potu, — dospemo do vrhunca, katerega ne smemo takoj zapustiti. Po kratki stvarni in jezikovni obravnavi povesti ali pesmi zadržuje, da se iz nje napravi po jeden dober spis. Kateri pa je potem lepši vrhunec obravnane povesti nego ta, da jo potem posamezni učenci pravilno in lepo, zdržema, t. j. do konca, ne samo po nekaj odstavkov, čitajo, ako jih tudi v jednej uri malo pride na

vrsto. To je zlasti potrebno pri ob enem ponavljanju. Tako bomo vabili učence k samodelavnosti, ter jih urili v samostojnosti in potegnili za seboj tudi slabiče. Kaj pa je treba pri lirski pesmi lepšega vrhunca, kakor je ta, da jo učenci znajo ljubko zapeti. Blagor učitelju, ki ima neprecenljiv dar posluha. Tako bodo vse pesmi z napevi iz šolskih čitank postale narodne, odrasli ljudje jih bodo radi popevali spominjajoč se mladih dnij, kakor ljubkih divnih pravlje iz davnih preteklih časov.

Žal, naše dosedanje čitanke vrve in drve skoro za samo vedo in njih etični del ni samo skromen, ampak naravnost jetičen in berašk. Čitanka bi morala biti poleg zgodeb sv. pisma prava narodna knjiga v vsaki hiši, da bi jo vsakdo rad prijel v roke.

In realije? Že samo ime nas spominja na mnogobrojne boje, katere so prebile. Tudi v tej disciplini se dandanes preveč vrvi in drvi za vedo. Zato je tudi vedno več glasov: „Proč z njimi!“ Kaj bode potem postalo? Pouk bode otrpnel in mrtva črka bode zopet glava. Zgodilo se bo, kakor je za svoj čas pisal Jeremias Gotthelf: „Wenn man recht nachsinnt, so ist es doch eine der grössten Merkwürdigkeiten der Welt, dass man Tausende und Tausende Jahre lang quält mit Erkennen und Zusammensetzen der Zeichen, wodurch die Menschen ihre Gedanken ausdrücken, aber aus ihnen die Gedanken zu finden, das lehrt man nicht. Man lehrt Millionen die Zeichen selbst machen, aber wieder nicht in diese Zeichen ihre eigenen Gedanken hineinzulegen. So kennen wir die Zeichen, vermögen aber weder Etwas aus ihnen heraus, noch Etwas in sie hineinzulegen“.

Tu sem zašel nekoliko od predmeta, a zdelo se mi je potrebno izgovoriti nekaj besed, ker se ravno sedaj mnogo piše in govori o realnih predmetih na ljudski šoli.

Danes se nisem namenil govoriti, še kaj več o drugih predmetih, dovoljujem si samo to še omeniti, da mora v ljudski šoli vladati veselo združeno življenje polno samodelavnosti in samostojnosti. To pa bomo dosegli, ako je priličimo, kolikor mogoče navadnemu življenju, po čemur so stremili veliki pedagogi.

Da se izognemo nesrečnemu vrvenju in drvenju, navedem še neko sredstvo. In to „drago zeljice“ je — ponavljanje. Pri večkratnem, temeljitom ponavljanju spoznal boš lahko, koliko je od obravnanega predmeta ostalo v učencevi, a tudi v — tvoji glavi. Ogibal se bodeš čimdalje bolj vsakej preobširnosti. Ponavljanje je sicer učitelju nekako ogabno, a je izvrsten „čistilen lek“ proti vrvenju in drvenju.

III.

To vrvenje in drvenje v šolskem pouku ne more dobro uplivati na učiteljevega duha in njega telesno zdravje.

Poglejte učitelja po dokončanem dnevnem delu! Duh mu je v takih sponah, da traja nekaj časa, predno se zavé, da zopet biva v navadnem svetu. In ni čuda! Sto in sto vprašanj mu je pri pouku vrvelo in drvilo po možganih. Preskrbni in delavni učitelj zbral si je obširno snov in v potu svojega obraza se potem trudi, se peha dalje, drvi učence z obilnimi vprašanji, da je spravi na vrhunec. A tukaj se ne more več vzdržati, in tudi ne utegne; vzvoljen popusti na pol dovršeno delo. Tak prevnet učitelj se ne zmeni za individualnost svoje šole, naj je višje ali nižje kategorije, ali maloštevilna ali prenapolnjena, naj bodo krajevne razmere take ali inake, da le vrvi in drvi za učno snovjo.

Toda učitelj ne bodi samo dober delavec, ampak tudi previden gospodar. Glej, prišla bode starost in onemoglost, — prej kakor si misliš — in med duševnimi močmi oslabil ti bode spomin, glavni in najkrepkejši vod, s katerim deluješ v šolskem pouku. A prašam te, kam bodeš s to ogromno učno snovjo? Ali jo bodeš popolnoma zavrgel, da bode ostal samo še mehanizem za razne predmete?

Ne malokrat se dogaja, da tak učitelj v svoji gorečnosti pozablja svojo družino, zanemarja intenzivnejšo vzgojo lastnih otrok.

Pri vseh svojih delih spoznavaj samega sebe, oziraj se na lastno individualnost! Ne nakladajmo si preveč, a kar si naložimo, to nosimo zvesto.

Od vseh strani se nam priporoča nadaljevalno izobraževanje. A tudi tukaj še moramo razumeti, sicer zaidemo v vrvenje in drvenje, ali pa celo v — blaznico. Strokovno znanje smo si pridobili na učiteljskem, — (zato smo tudi tje hodili!) — da se pa to ne pozabi, temveč utrdi, seveda je treba, da se s pridom čitajo pedagoški spisi, strokovni časopisi, da se učitelj po možnosti udeležuje društvenega življenja. Kdor pa misli, da je lahko brez vsega tega, ta je v resnici ženijski, ali pa ni — učitelj. Individualnost vsakega človeka se popne do izvestnega vrhunca, a ljudskošolski predmeti so tako mnogoteri in raznovrstni, da se ni moči pri vseh dvigniti do nekake popolnosti. Ako si pevec ali godbenik, kaj si moremo pač lepšega misliti, da se popolnjuješ v tej prelepi umetnosti.

Ni-li to vro, da stopi učitelj pred kmečki zbor, ter kot strokovnjak poučuje in predava o tej ali onej kmetijski stroki? Ta si pridobi skušnjo za meščansko šolo, oni je risar, ta zopet jezikoslovec, oni zgodovinar, starinoslovec itd.

Tako nadaljevalno izobraževanje, — to je moje skromno mnenje, — vzdrževalo bode učitelja v veseli delavnosti in idejalnosti, katere mu je toli potreba, pridobivalo učiteljskemu stanu čast in ugled pri narodu, in marsikateremu tudi tu in tam pripomoglo k gmotnemu pridu.

Mislili bode morda, da vam z vsem tem, kar sem do sedaj povedal, oznanjam duševno lenobo, da bi se otrsli vsakega bremena? Nikakor ne, ampak potegujem se za zlato svobodo, katero ljubi vsaka božja stvar. S svobodnim duhom giblje se, učitelj, pred svojimi učenci, tako bodeš imel vedro glavo, bistro oko, da boš videl vse, kaj se godi okoli tebe, spoznaval lastne in napake svojih učencev, pred vsem pa, da ti bo prva skrb — vzgoja.

Svobodo pa si moramo pridobiti, prislužiti! To pa se zgodi s temeljitim znanjem svojega materinega jezika. Poleg strokovne znanosti potrebuje učitelj največ jezikovne obratnosti, okretnosti; le tako mu bode sijala v šoli zlata svoboda. Jezikovno spretnost pa si prisvojiš s proučevanjem domače književnosti.

Priporočujoč to svobodo nisem kršil nobene šolske postave. Opozarjam le na oni znani imenitni odlok našega deželnega šolskega sveta, katerega je med svet poslal deželni šolski nadzornik dr. K. Jarz. Žal, da smo se le premalo ravnali po njem.

Pri kraju sem! Vsprejmite to razpravo kot „izpovedbe“ spoznavaleca in spokornika, ki nastopa pot poboljšanja. V vzgoji ni nič strašnejšega nego je vrvenje in drvenje.

Utrinki iz socijalne pedagogike.

Piše Brinjos. (Dalje in konec.)

Prvo metodo mogel bi zagovarjati le tisti, ki bi se dal preslepiti od nejasnega delovanja in mnogostranskega stremljenja pojedincev. Prevdarjal bi približno tako-le: Ako bi bilo vseh x udov delavnih in marnih v vseh x teženjih, bilo bi v celoti mnogostransko delovanje in tudi hotenje posameznika imelo bi na sebi pečat mnogostranosti. — Toda počasi, prijatelj! Bi se li v tem vrvenju pokazali v katerisibodi stroki kaki posebni uspehi? Nikakor; kajti na vseh točkah iskali bi zaman kakega izvanrednega odličnjaka, in našim očem bi se pokazalo, da na tem potu ne more niti posameznik, niti celota

doseči našega zadovoljstva. Kratko dopadenje, koje bi morda mnogostranost pojedinega uda v nas obudila, razkadila bi se takoj, ako bi opazili njegovo slabost in onemoglost na različnih poljih. Še večje bilo bi naše razočaranje o pogledu na celoto. Slabotna mnogoličnost družbenikova zrcalila bi se v slabotni mnogoličnosti družbe; sleherni ud bil bi takorekoč kopija svojih sobratov; nikjer bi se ne pokazala izvanrednost, nikjer reformatorična originalnost.

Do cela drugačen učinek se nam pa pokaže, ako sledimo drugi metodi. Ako namreč izvoli družbenik le jedno polje svoji delavnosti, ako osredotoči v njem vse svoje moči, dosegel bo na tej ozki podlagi večjo ali manjšo popolnost. Kako dobrodošla pa je ta metoda tudi celoti, družbi! Vsako polje obdeljuje druge moči, v vsakej stroki trudijo se izvanredno popolni in vajeni delavci. Na poprišče slabotnega diletantizma nastopajo na vrhuncu strokovne izobrazbe stoječi rabotniki. Jednostranost posameznikov je mnogostranost celote.

Toda, ne usiljuje se nam li misel, da bi se nam posameznik ravno zaradi odločne jednostranosti ne dopadel? Nato bi lahko odvrnili, da se tu ne gre za posameznega člana, ampak za celoto; le-ta nam pa prija nedvomno zaradi svoje intenzivne mnogostranosti. Vrh tega bili bi takošni pomisleki utemeljeni le tedaj, ako bi se dotičnik v svojem posebnem poklicu tako zapredel in zaplankal, da bi vse njegovo dejanje in nehanje stremilo le v jedno smer, ne da bi se zmenil za druga teženja. Tedaj sevé — in le tedaj —, morali bi njegovo jednostranost grajati, kajti pod takimi pogoji ne mogla bi nikakor uspevati koncentracija družbenega teženja.

Ako hoče kulturni sistem osredotočiti hotenje vseh svojih udov, ako hoče koncentracija teženja utisniti družbi pečat popolnosti: tedaj mora sleherni član skrbeti za to, da se, prvič, uglobi posebno v jeden del svojih mislij, da si izvoli določeno polje, kjer zastavi vse svoje moči, in drugič, da obrani svojega duha sprejemljivega in svežega tudi za druga delovanja, katera vršé njegovi sodružbeniki. V to je pa treba, da ohrani v pravem razmerju oba pogoja zdravemu telesnemu in duševnemu življenju, namreč delo in počitek, uglabljanje in razmišljanje. Ako se torej tudi v svoj poklic uglobi in prepušti nekaterim mislim prvo mesto, posvečuje jim vso svojo zmožnost in moč, vendar se mora zopet, posebno v trenutkih razvedrenja, podati med ostali svet, dihati mora sveži vzduh prostosti in se okrepčavati ob studencu življenja. Herbart veli v svoji pedagogiki: „Alle müssen Liebhaber für alles, jeder muss Virtuose in einem Fach sein“.

Družba mora skrbeti za to, da slehernemu svojemu članu obrne pogled na celoto; ona jih mora v to vzgojiti. V vsakem učnem načrtu mora stati na čelu ta-le temeljni stavek: Nobeden ne sme prerano stopiti iz šole v posebno stanovsko življenje, ampak specijelnemu strokovnemu pouku morajo se pripraviti prej tla, položiti se mora najprej temelj vsestranske, občne omike. Ako se mladini prerano utepejo potrebne vrednosti za kak določen poklic (v kadetskih šolah, v deških semeniščih in dr.), ne da bi se prej napili iz studenca občne vednosti, iz studenca življenja, morajo se pojaviti slabe posledice. Duševno obzorje omeji se že v plenicah, in kaj čuda, ako se vzgojé le omejene glave, ki celó v dotičnem stanu delujejo le medlo, brez duhovitosti. Vsakdo naj bi se torej, predno se poda obdelovat posebno polje, seznanil z najznamenitejšimi deli znanostij, bodisi da tudi le enciklopedično, vsakdo naj bi okusil vsaj nekoliko občnega teženja, predno se zaprede v poseben stan.

Takošen splošen pregled služil bi mu v poznejšem življenju kaj dobro! Že pri izbiranju stanú mogel bi se odločiti po svoji zdravi pameti, kajti poznal bi poglobitve prednosti in težave vsakega poklica. Po svoji duševni vaji pridobil bi si že toliko samo-

svesti, da bi se zavedal, kaj se mu najbolj posreči, kje je njegova najmočnejša in kje najslabša plat.

Ako pa že deluje z vsemi močmi v svojem stanu, podpirala ga bo njegova splošna naobrazba gotovo v marsičem. Njegova mnogostranska vednost služila mu bo kot kapital, ki ga bo mogel uspešno uporabljati. Njegova duševna prožnost, njegovo obširno obzorje dalo mu bode priložnost, da si delovanje prikroji po svojem, varovala ga bo torej prevelikega mehanizma in suhoparnega pedantizma. — Mimo tega ponuja mu pa še splošen pregled v urah, katere naj bi porabil v svoje razvedrilo, raznovrstno pametno razveseljevanje, katerega bornejši duhovi ne morejo biti deležni. Splošna naobrazba je jez puhlim, duhamorečim ali celó npravno dvomljivim „zabavam“, katerim se uda duševni ubošček, da se odtegne nadležnemu dolgčasu.

Naposled izvira iz te splošne omike še jedna prednost: Recimo, dotičnik ne bi izvolil svojega pravega stanú, ali pa medtem bi nastopile druge razmere, ki se ne zlagajo z njegovim poklicom; kako dobrodošla mu bo splošna omika, katera je njegovega duha ne le formalno razbistrila, ampak, koja mu je pripravila zaklad, iz katerega lahko se-zida vsaj temelj novemu stanu.

Toda družba, koje geslo je kulturni sistem, ne vzgajaj le članov sè splošno omiko, ampak ona imej svojo pozornost obrnjeno tudi na to, da se to zanimanje posameznih udov do celote ohranjuje in utrjuje. Njena naloga bodi, da se ohrani in pospešuje menjavanje mislij v raznoterih strokah znanosti, umetnosti in v praktičnem življenju po besedi in pismu; njena zadača, da se duševnim komunikacijam odstranijo ovire, ki zastavljajo in prepregajo pot v obliki nevednosti, ozkosrčnosti, slepe nestrpnosti in narodnega fanatizma.

Ideja oduševljene družbe.

Kakor doseže posamezen človek višek npravnosti še le tedaj, ako je uvidel, kako nujno je pravno, popolno in pravičnostno življenje, prepleteno z blažilno blagohotnostjo, in ako je vse svoje dejanje in nehanje, vso težo svoje volje osredotočil, da doseže le-ta vzvišeni smoter: tako se povzpne tudi družba na vrhunec moralnosti še le takrat, ako ne delujejo njeni člani v čudotvornih ustrojih pravnega, plačevalnega, upravnega in kulturnega sistema samo mehanično, kot kolesa, ampak ako posvečujejo svoje moči celoti iz notranjega prepričanja, iz nekake npravne navdušenosti.

O „odusevljeni družbi“ po praktični ideji notranje svobode moremo v katerisibodi združiti govoriti samo tedaj, ako je v njej občno spoznanje in občna volja. Npravno spoznanje je vsota vseh praktičnih, na družbo reflektovanih idej, katere krožijo v javni zavesti, a občna volja je skupina vseh teženj, v katerih se družbeniki vjemajo in podpirajo. Ako se je po neprestanem razvoju povzdignila družba do shvatanja npravnih idej, t. j. ima li vsakdo jasne predstave v tem, kar ne hasne le njemu kot samostoječemu bitju, ampak kar koristi družbi, ki je vsemu delovanju najvišji cilj in konec; ako se je kristalizovala iz posameznih teženj občna volja, ki teži po soglasju vseh javnih in privatnih naprav in uredb z omenjenim npravnim prepričanjem ali spoznanjem: tedaj se nam pokaže istinito npravno ravnotežje, in sicer ne samo na posamezni osebi, ampak na celoskupnem moraličnem organizmu, na družbi, tedaj ne stopajo pred oči le posamezna blaga dejanja, ampak vzvišeni npravni ideal „odusevljene družbe“.*

* Da se uresniči ideja notranje svobode, treba je, da se nahaja naravno prepričanje in odločna volja v jednom in istem duševnem življenju, ne pa, da bi bili ti pričini razdeljeni med dve osebi; istotako je pogoj oduševljeni družbi, da krožijo družbene, npravne ideje med vsemi člani celote, koje prešinja odločno teženje po npravnih principih.

Oduševljena družba je potemtakem zavarovana proti notranjim in zunanjim nerednostim in prekucijam, ki imajo svoj izvir — kakor govori sleherni list v svetovni povestnici — v družbi sami; v gozdu njenih nepremagljivih idej ne more povzdigniti posamezna volja svoje glave, ki bi prevrnila vse dosedanje naredbe, da postavi na vrhunec razvalin svoj lastni „jaz“: zavest uravnih idej, ki vsakogar prešinja, zgradila si je trdnjavo, ob koji se mora raztresiti sleherno sebično naskakovanje nevernih odpadnikov.

Toda ni li „oduševljena družba“ samo prekrasen ideal? Prilikujejo li нравne ideje že druge, v družbeni zavesti krožeče predstave po svojem kopitu? Ali se nahajajo v istini vzvišene нравne misli, ki ublažujejo veliko nasprotstvo sebičnih namenov in povzdigujejo pogled na oduševljeno celoto, katera daje svojim sinovom pečat plemenitosti in popolnosti?

Ne vem, kdo bi se upal tem vprašanjem pritrditi! Sevé, tedaj in tedaj utrne in zasveti se нравna ideja na pozorišču človeške družbe, zavijajé se v versko navdušenje, kakor n. pr. v srednjem veku, ali pa prisegajé na zastavo svobode in humanitete, pod koje egido se povzdiguje nad ozkoomejeno osebno atmosfero in ruši jezi med posameznimi narodi in slojevi: toda prokletstvo sebičnosti pridružuje se vsem tem naporom in jih zastruplja že v njih začetnih klicah. Vedno z nova vnema se boj, neprenehoma polnijo se okopi s trupli tistih, ki so se predrnili v lice umazani sebičnosti propovedovati evangelij o vstajenju oduševljene družbe. Toda svetovna povestnica ne stoji zakrknjena; vedno naprej šumi in kipi, vedno nove nasipe in pozicije naskakujé. Zaman se trudi sebičnost posameznikova in glupost množice, da bi si prisvojila krmilo svetovne vlade; s pomočjo divjega fanatizma in gorostasnih hudobij posreči se jima sicer, da zapleteta družbo v hude katastrofe, vendar družba je neumrjoča, ona preživi sleherni polom. Le tisti, ki nakopavajo človeštvu v svojem razbojniškem napuhu vojske in druge nadloge na glavo, le tisti propadajo in se umikajo boljším ljudem, boljším principom. Pridobitve civilizacije, nepregledno napredovanje mislij teče neprenehoma, in sicer vedno hitreje, vedno burneje; njej niso kos ne vojne med narodom in narodom, ne preseljevanje ljudstev, nje ne poplahne sè sveta noben vesoljni potop, nje ne uniči noben požar, bodisi da upepeli vse knjižnice križem svetá.

Človeštvo hiti vedno naprej in naprej po okrvavljenem potu prevratov in polomov; ono se peha in trudi po strmini proti višku нравne popolnosti; „nekateri se sicer gredé spodtakujejo, malodušno ustavljajo in celo vračajo, toda drugi, katerim ni v borbi upadlo srce, približevali se bodo od vseh strani na parobju нравne višine, dok si na vrhuncu ne sežejo po bratovsko z roko v roko.“ *

III. Iz družbenega vzgojeslovja.

Proroki in reformatorji so pravzaprav vzgojitelji človeške družbe; njim na strani pa je še nebroj drugih, prikritih činiteljev, ki liki bacili družbeni organizem razburjajo, ga oslabujejo, a tudi utrjujejo. Vsi ti vzgojitelji družbe, bodisi da so delovali iz svetega navdušenja in nenavadne prosvitljenosti, bodisi da so bili le slepo orodje v roki slučajja,

In baš ob tem spodtaknil se je duhoviti Platon, ustvarivši si v svoji „državi“ ideal нравne „oduševljene“ družbe; on je svojo praslisko družbene popolnosti otemnil z nedoslednostjo, katera mu je vodila duha, da je ločil družbeno-nравno spoznanje in občno voljo v dva različna tabora. Naslanjal se je namreč na jedni strani na razumne može, na reprezentante družbenega „logos“, a na drugi plati na slepo, brez prevdarka poslušajočo množico. Toda ta razdelitev je pred нравnim sodiščem ničevna, kajti tisti, ki ne poslušajo na svojo lastno pamet in izvršujejo svojo lastno zadačo le kot pasivni stroji, so le slepo orodje drugih, in odpadejo potemtakem iz oduševljene družbe; a oni, ki zapovedujejo, ne stojé v družbi, ampak plavajo visoko nad njo v jasnih višavah.

* Pl. Eötwös, „Misli“, str. 159.

ostali so večini človeštva nerazrešena zagonetka. Lessing bil je prvi, ki je v „Erziehung des Menschengeschlechtes“ upal se postati nekaj trenutkov na poti, po kateri se peha rod za rodom, in ozreti se po vrvečih množicah. Za njim nastopili so nekateri prosvitljeni sinovi Albijonovi, njim na čelu H. Th. Bukle, ki so jeli zgodovino človeštva premotrivati z modroslovskega stališča, zvesto opazujé, kje in kedaj so se rodovi razvijali krepko in bodro, kje in kedaj medlo in puhlo. Kadar se bo svetovna povestnica otresla vseh nališpanih dvornih in diplomatičnih intrig, vseh našopirjenih junakov in spletkarjev; kadar bodo krožili v javni zavesti množice temeljni pojmi iz družbene psihologije in družbene etike: tedaj bode napočila tudi družbenemu vzgojeslovju zarja, tedaj bode se človeštvo še le jelo razvijati samostojno, samo iz sebe po svojem notranjem prepričanju. Za naših dnij je potemtakem le-ta veda še do cela izključena. Par opomb, ki tu sledé, je torej tudi samo formalnega ali pa negativnega pomena.

Individualno vzgojeslovje daje nam navode, kako naj človeško telo krepimo in ga ohranjamo zdravega, in nas uči, kako naj povzdignemo duševno lindino naše mladeži. Družbeno vzgojeslovje kazati nam bo moralo pot, po kateri bo družba dosegla svoje največje materijelno blagostanje in povzpela se do najširšega in najčistejšega duševnega obzorja. Ideja prava, upravlstva in povračevanja bo krepila družbeni organizem, a kulturna ideja bo vladala javno zavest.

Raznotera sredstva, ki se dandanašnji uporabljajo kot družbeni vzgojitelji, premlevajo se v časopisju pod imenom „socijalnega vprašanja“ ali pa „šolskega vprašanja“. Koliko le-teh brzopiscev, ki delajo javno mnenje, je pa neki sposobnih, da se lotijo teh problemov: to je tretje vprašanje, ki se poraja v treznem opazovalcu.

Kdor se loti „socijalnega vprašanja“ iz nagiba, da bi se istinito ugloбил v snovanje družbenih močij, ne gledé na svoje lastne interese; le-ta mora opazovati človeško družbo od treh strani: on jo mora premotrivati v duhu delavcev, delodajalcev in družbene reprezentance; kjer sta si prva dva v laséh, tam je jedino kompetenten sodnik družba, toda družba, v kateri vlada cvet inteligence, poosebljene pravne ideje.

„Človek ima dvojno vzgojo, namreč: otroško vzgojo, s katero se trudijo učitelji, in vzgojo v mladeniški dobi, v kateri se mora vsakdo pokoriti vladnim naredbam, občnim šegam in navadam. Ako si obe obliki vzgoje nasprotujete, izjalovijo se vsi napor in ves trud učiteljev.

Ako sem svojemu sinu že od mladih nog netil ogenj domoljubja, ako sem ga navajal, da je iskal svojo srečo v pravnih, t. j. takih dejanjih, ki koristijo celemu narodu; a sin pa spozna, ko stopi v svet, da domoljubi trpé bedo in zaničevanje, da so pravno živeči možje v zasmeh množicam in da jih prezirajo bogotaši in drugi veljaki: stavil bi sto za jedno, da me bo sin imel za neodkritosrčnega blebetavca ali pa strogega fanatika, da bo zaničeval nauke, ki sem mu jih utepel v glavo, in da se bo zatopil v vse strasti, ki mu jih zakoni in od družbe sankcijonirane navade dovoljujejo. Da bi pa videl ob vstopu v mladeniško dobo vse nasvete, ki so mu jih sejali učitelji v otroško srce, čaščene in spoštovane; zarasli bi mu v življenje z njegovo duševnostjo — živel bi pravno... Kdo bo neki v deželi, kjer se šopiri despotizem in pravna propalost, zahteval od svojih bodočih članov, da naj živé pravno?!”

* Helvefius, „O človeku“: IX. odd., kap. 5.

Gotovo, zanameci bodo se čudom čudili, kako je bilo mogoče v stoletju, ki se je nazivalo „prosvitljeno“, da so mnogobrojna društva in celó posamezni duševni veljaki bili za vse bolj vneti in goreči, kakor za razvoj javnega, družbenega življenja. Poglejmo si osivelega učenjaka, ozrmo se na strop inteligence: kaka radost, kako iznenadenje, ako mu pribrskaš iz zaprašenih aktov kako pozabljeno osebo, ako mu odkriješ kako antikvarično posebnost; a kako malo zanimanja kaže ti, ako mu začneš govoriti o družbenih razmerah, kako dolgočasen in pust si mu, da mu blebetaš o pravnosti in javnem življenju! In ti ljudje hočejo rešiti „socijalno in šolsko vprašanje“?!

Naši šolski zakoni so v marsičem pomanjkljivi — pripoznajmo odkrito in ne bomo slepi oboževalci! —, kajti njih uspehi pokazali so se v življenju v drugi luči, kakor pa gospodom na papirju. Res, dokaj visoko povzdigujejo sedajne šole duševno lindino naše dece; toda bridka žalost mora se polastiti vsakogar, ki primerja duševno prožnega in izvežbanega štirinajstletnega dečka z mladeničem, ki se že nagiblje v moško dobo, a kojemu se le še v maločem pozna, da je bil nekedaj onemu sličen. Moje mnenje je, da sedanja šola zategadelj ne prinaša v praktičnem življenju toliko sadú, kolikor ga učitelju obeta, ker se pouk s štirinajstim letom mahoma pretrga.*

* Prav veselo me je iznenadilo, ko sem vzel nedolgotega v roko Diesterweg-ovo „Lebensfrage der Civilisation“, ker sem uvidel, da se tudi le-ta pedagog-veljak ujema z mojim prepričanjem. On veli: „Der Elementarunterricht und, ihm inbegriffen, der allgemeine confessionelle Religionsunterricht kann nur die Anfänge der Entwicklung und Bildung bringen. Mag man die Methoden verbessern, wie man will, es geht nicht über den Kinderunterricht hinaus. Bis zum zwölften, fünfzehnten Jahre ist und bleibt der Mensch ein Kind an Verstand, wie an Jahren. Lesen, Schreiben, Rechnen, Singen, Katechismus und einige Bruchstücke sogenannter gemeinnütziger Kenntnisse — voilà tout, und wenn noch hundert Pestalozzi auftreten. Es ist ein nothwendiges, herrliches, heiliges Werk, wo es gut gegeben wird, aber es ist ein Anfang, es ist ein Grund der Bildung, aber die Bildung selbst nicht. Unerlässlich muss dieser Grund der Bildung, eben weil er Fundament ist, gelegt werden. Aber die eigentliche Bildung, das Verständnis, die Einsicht, die Ueberzeugung, die Lebensbildung, ist das Werk der Jahre der Bildung, fällt also über die Jahre der Elementarbildung hinaus. Nur unreifen, unzeitigen Menschenkindern und Treibhauspflanzen kommt der Verstand vor den Jahren. Und der Verstand ist der Meister im Leben! ... Ich verlange, dass der Unterricht der Knaben und Jünglinge nicht mit dem 14. und 15. Jahre aufhöre, sondern fort dauere, nach der Regel, dass die Zahl der wöchentlich zu ertheilenden Lehrstunden mit steigendem Alter abnehme, bis die Anzahl derselben mit dem 25. Lebensjahre = 0 wird.“

Ljudsko šolstvo na Ruskem in „Vserossijskaja vystavka“ v Nižjem Novgorodu.

(Dalje.)

Tatari se poprej niso zanimali za šolstvo. Ko je bil deček star 13 let, peljal ga je oče k muli, ki je prevzel za gotov denar pouk v branju in pisanju; ta pouk je trajal 5—10 let. Revni dečki so ostali brez pouka, istotako deklice. Kakor pa sem že poprej omenil, zgradilo je zemstvo v vseh vaseh šolska poslopja in od tega časa obiskujejo tatarski učenci pridno ljudske šole. Uče se vendar največ rusko v ljudskih šolah, zato govoré mlajši Tataři dobro rusko in Rusi so jim priredili tudi celo za njihov jezik cirilico, katera je za tatarščino bolj primerna ko arabsko pismo. Tudi za pre-

vod svetega pisma in službe božje v tatarski jezik se je že poskrbelo, kajti mnogo Tatarov so že pokristjanili, akoravno se temu zelo protivijo.

Iz Simferopola sem se, ker je deževalo, peljal z vlakom v pokrajine donskih kozakov. Ti niso več isti divji narod, o katerem se toliko čita, ampak postali so v zadnjih desetletjih mirni poljedelci, živinorejci in kupci.

Ljudsko šolstvo je bilo v teh pokrajinah zelo zanemarjeno, a zadnjih 30 let sem se zelo razvija. 1860. leta je namreč zapovedala vlada, da se morajo poučevati v

vseh postajah dečki in deklice. Osnovale so se okrožne knjižnice, časopisi so začeli izhajati itd. Za kozaske dijake so naredili ustanove v Karkovu in drugih vseučiliščih, a v zadnjih desetletjih so se začeli premožnejši kozaki sami zanimati za izobrazbo svojih dečkov ter jih pridno pošiljajo na vseučilišča v Peterburg ali v Moskvo.

Iz Melitopola sem se podal v Aleksandrovska, a od tam s parobrodom čez Dnjeper mimo otoka Kortice, kjer je bila nekdanja kozaska Sič, v nemško kolonijo Kortico. Ondi sem bil gost nekega melonita, člana zanimive protestantske sekte, ki se drže dogme, da se ne smejo bojevati. Kortica je večja vas, a imoviti melonitje imajo razven štirih ljudskih šol tudi učiteljske. Radi tega, da se uči v zadnjih letih v njihovih šolah ruščina, se niso pritoževali, pač pa, da morajo vzdrževati razven nemških učiteljev tudi ruske učitelje. Na vprašanje, kakšno plačo dobivajo učitelji, se mi je odgovorilo, da 700 rubljev (896 gld.) in vrh tega še prosto stanovanje, prosto kurjavo in svečavo ter toliko sveta, da zamorejo rediti dve kravi. Ako se pomisli, da je v teh pokrajinah meso zelo po ceni, (namreč funt 8 kopejk = 22 kr.) ter da pšenica nima skoro nobedne cene, so te plače nasproti našim uprav brilantne.

Iz Kortice sem potoval deloma s kolesom, deloma z vlakom v Moskvo. Med potjo sem videl mnogo šolskih poslopij, nekatera so bila prav krasni domi, a druga starejša majhna ter pokrita s preperelo slamo.

Za izobrazbo naroda se je v zadnjih desetletjih v Moskvi neizrečeno mnogo storilo, akoravno na drug način, kakor pri nas. Učilnice vseh baž, zbirke učil in umetnij ter knjižnice rastejo tu kakor gobe, o čemur se lahko prepričamo po kratkem sprehodu po belem mestu in bližnjih krajih. O srednjih in višjih šolah ne bom govoril.

Ljudskih šol je 189, med njimi je razven državnih in mestnih šol tudi „cerkovno-prihodskih“ 22, namreč pri raznih cerkvah in samostanih, 16 je vzdrževanih od „blagotvornitelnega“ društva, ki je bilo ustanovljeno leta 1836, a 22 je častnih. Državnih ali uzornih ter meščanskih šol ni veliko, zaradi tega ni mnogo ljudskih šol več kot štirirazrednih, pač pa se dobi še nekaj dvo-razrednih.

Tudi drugoverci imajo tu svoje šole. Tako imajo katoliki 4 šole, namreč Francozi in Poljaki po jedno deško in jedno dekliško šolo. Protestantje-Nemci pa imajo 6 šol, med tem dve realki ter jedno žensko

gimnazijo, a tudi mesto vzdržuje jedno šolo za revne otroke protestantske vere.

Razven omenjenih šol je še nekaj šol v raznih dobrodelnih zavodih. Lepa stran ruskega naroda, izobraženega kakor prostega je namreč milosrčnost in sočutje za trpljenje in revo ubogih in obolelih. Ta milosrčnost se javi med bogatimi z mnogoštevilnimi ustanovami, a revnejši polagajo svoj obul in v razne nabiralnike, katerih je na Ruskem polno po sveh kotih, osobito pa na kolodvorih. Tudi mrgoli vse polno raznih nabiralcev in nabiralk po vsej Rusiji, osobito pa v Moskvi, ki nabirajo za razne cerkve, samostane in druge dobrodelne zavode. A tudi vlada daje drugim dober vzgled. Tako je v Moskvi najdenišnica, ki imponuje vsakemu zaradi svoje ogromnosti in katera je jedna prvih med sličnimi zavodi vsega sveta. Vzdržujejo jo pa iz dohodkov monopola igralnih kart. V moskovski najdenišnici se izgojuje vsako leto čez 14.000 otrok. Vsprejme se vsak otrok, tudi če se položi pred palačo. Ako hočejo pa stariši pozneje otroka nazaj, plačajo samo 35 rubljev. Zato je detomor v moskovskem guberniju redka stvar. Otroci pa dobijo v tem zavodu tako izborna vzgoja, da mnogi revni stariši že zaradi tega pošiljajo svoje otroke v ta zavod, v katerem ostanejo, dokler jim ne preskrbijo služb pri raznih obrtnikih.

Izborne, ogromne in mnogoštevilne zbirke in knjižnice — katerih zadnjih ni nič manj ko 43 — pospešujejo izobrazbo meščanov. Mnoge njih razpolagajo s takimi zakladi, kakor jih imajo na razpolaganje le ameriškanske zbirke Astona, Vanderbilda in drugih. Vse te zbirke so splošno pristopne občinstvu.

Oglejmo si še v obče splošno ljudsko šolstvo na Ruskem.

Ljudsko šolstvo ogromnega ruskega carstva se ne more soditi tako, kakor šolstvo drugih zapadnih držav, kajti razven ogromne razprostranosti ter redkega prebivalstva ima ruska država veliko množico raznih narodov, izmed katerih še nekateri nasprotujejo vsakej izobrazbi. Zato ljudske šole še niso tako razširjene, ko v nekaterih drugih državah zapadne Evrope, kjer je pa tudi povprečno število prebivalstva do 6 in še večkrat večje, kakor na Ruskem. Razven tega se je vlada premalo zanimala za ljudsko izobrazbo ter ljudske šole večinoma prepuščala občinam, cerkvam, društvom in ljudstvu samemu.

Ko je leta 1861 bilo odpravljeno ne-

voljništvo ter bila upeljena samoupravna zemstva, nastala je ljudskemu šolstvu nova doba. Zemstva so se zanimala po možnosti za ljudsko šolstvo, ustanovljala ljudske šole, podpirala jih ter skrbela za izobrazbo učiteljstva ter za njih boljše gmotno stanje. Nekoliko časa jih je tudi vlada podpirala, a ne dolgo; vsled tega se je zanimanje zemstev do ljudskega šolstva zopet ohladilo. Od osemdesetih let pa je začelo se gibati tudi pravoslavno duhovenstvo, ustanavljajoč farne (cerkovno-prihodske) šole, v katerih je glavni smoter vzgajanje v duhu pravoslavne cerkve. Vlada te šole raje podpira,

kakor zemske, zato so nekatera zemstva premenila svoje šole v cerkovno-prihodske.

Najbolj napreduje vendar ljudsko šolstvo v zadnjih desetih letih. Tako piše V. J. Bahterov v svoji izborni knjigi „Vnješkolnoje obrazovanje naroda“, da se je izšolalo po poročilu ministerstva „Narodnoga posvješčenja“ v ljudskih šolah njemu podredjenih leta 1884. več ko 400.000, a leta 1895. več ko 600.000 otrok. Ako se prištejejo k temu še učenci drugih šol, zviša se to število na 800.000, a število narodnih šol je naraslo na 60.000. (Lj. Stiasny).

(Dalje prih.)

Društveni vestnik.

Iz „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Direktorij „Zaveze“ je poslal ob priliki štiridesetletnice apostola češko-slovenske vzajemnosti, Janu Vlacu Legi, to-le brzojavno častitko:

„Ob znameniti štiridesetletnici, kar ste stopili na slovenska tla ter spoznavši dobri slovenski narod začeli delovati kot apostol češko-slovenske vzajemnosti, kliče Vam iz dna hvaležnega srca trikratni „živio“ učiteljska „Zaveza“.

Za glavno skupščino „Zaveze“ dne 4. in 5. avgusta meseca t. l. v Celju je volilo in prijavilo delegate „učiteljsko društvo za koperski okraj“, in sicer gg. Iv. Kureta, nadučitelja v Dekanih, Fr. Orla, učitelja v Kortah pri Piranu in Vinko Trobeca, učitelja v Predloki pri Černemkalu.

„Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj“ je imenovalo poseben „krajaven pododsek“ za priprave zavezine skupščine v Celju. Ta se je lotil jako marljivo svojega dela. Upamo, da bodeta 4. in 5. dan meseca avgusta zopet dneva slovenskega učiteljstva. Letošnja glavna skupščina bode velikega pomena. Pokazali bomo tujim in domačim nasprotnikom, da umemo svoj poklic!

Direktorij.

Iz Slovenske Bistrice. Slavnost povodom petindvajsetletnice „Slovenjebistriškega učiteljskega društva“ bila je sijajna, čeravno so nas v zadnjem trenutku pustili na cedilu razun jednega vsi tuji tovariši, ki so poprej obljubili sodelovati.

Učiteljev je bilo navzočih 19 iz slovenjebistriškega, 5 iz ormoškega, 5 iz konjiškega, 2 iz celjskega in 2 iz mariborskega okraja. — Živila kolegijalnost!

Krog 9. ure predpoludne zbrali smo se v Petrovi gostilnici, od koder smo šli ob desetih v župnijske cerkev — kjer je že bilo zbrano mnogo odličnega občinstva — k slovesni sveti maši, katero je blagovolil brati iz prijaznosti velečastiti gospod A. Hajšek, častni kanonik in dekan slovenjebistriški

za žive in mrtve društvenike. Pri službi božji pel je izborno črešnjevski mešani zbor Reimann-ovo latinsko mašo; zelo nam je tudi ugajal samospev gosp. O. Vobiča, ki je s spremljevanjem orgelj in orkestra pel krasno pesem preje imenovanega skladatelja „Ave Maria“.

Po sv. maši podali smo se v šolsko postopje, raz katerega nas je vihraje pozdravljala velika cesarska zastava. Sobo, v kojoj smo zborovali, nam je tovarišica gosp. M. Cuntara okusno ozaljšala s krasnimi podobami, s šopki in z venci.

Pri zborovanju so nas sè svojo navzočnostjo počastili okrajni šolski nadzornik gosp. dr. Janko Bezjak, župan gosp. Albert Stiger, polkovni zdravnik gosp. dr. M. Düraner, okrajni zdravnik gospod dr. T. Bergmann, mestni kaplan č. gosp. D. Medved in še mnogo drugih odličnih oseb.

Točno ob 11. uri otvoril je predsednik gospod G. Polanec zborovanje. Po prijaznem podravu vseli navzočih govoril je o pomenu slavnosti in se nato z navdušenimi besedami spominjal Njehovega Velikanstva, premilega cesarja Franca Josipa I., kateremu smo burno zaklicali trikratni „Slava“ ter zapeli „Cesarsko pesem“. Sklenili smo tudi poslati primerno izjavo udanosti in najtrdnjše zvestobe svojemu premilemu vladarju.

Pozdravov in častik došlo je društvu 11. Pismene častitke dobilo je od okrajnega glavarja, č. g. Kankowsky-ja, ki se iz službenih ozirav žalibog ni mogel udeležiti slavnosti, od svojega ustanovitelja in častnega uda gosp. F. Windischa, od č. gosp. grofa Emila Attemsa in od Savinjskega učiteljskega društva; brzojavno pa so sporočili svoja voščila predsedništvu „Zaveze“, podporni ud, č. gosp. J. Kostanjevec, kaplan na Bizeljskem, Učiteljsko društvo mariborske okolice, Šmarsko-rogatsko učiteljsko društvo, Sevnško-brežiško učiteljsko društvo, učiteljstvo ptujske okoliške šole in nekdani član, gosp. J. Rajšp, učitelj v Ormožu.

Deklamacija je morala iz tehničnih vzrokov izostati.

Slavnostni govornik gosp. L. Černej nam je obširno podaval zgodovino društva, prav zanimivo nam je naslikal društveno delovanje v minulih 15 letih ter se s hvaležnostjo spominjal ustanoviteljev in pospešiteljev društva, vrlih članov-pokojnikov kakor tudi marljivih sodelavcev.

Po zborovanju šli smo si ogledat šolski vrt. Čudili smo se njegovi krasoti in mnogovrstnosti rastlin, katere se v njem gojijo. Tako lepega vrta gotovo nima nobena spodnještajerska šola.

Skupnega obeda udeležilo se je nad 75 oseb. Bili smo zelo dobre volje. Rujno pohorsko vince nam je hitro razvezalo jezike in ogrelo srce. Vrstila se je napitnica za napitnico. Od teh omenim le sledeče — neobvezne: č. gosp. nadzornik se je s prišrčnimi besedami zahvalil za vabilo k slavnosti, napil gosp. predsedniku ter želel društvu in njegovim udom najboljšo bodočnost; č. gosp. kanonik A. Hajšek nas je navduševal k vzajemnemu delovanju na polju vzgoje; gosp. Porekar pa nas je pozdravil v imenu „Ormoškega učiteljskega društva“ in nas vabil na njegovo petindvajsetletnico.

Hitro so nam minile vesele ure in podali smo se žopet v šolo k raznim vajam.

Najlepši del slavnosti bil je koncert, na katerega smemo ponosni biti. Udeležilo se ga je nad 200 oseb, kar je z ozirom na naše razmere in z ozirom na slabo vreme ogromno število. V pestrih vrstah poslušalcev videl si č. gosp. duhovnike, mnogo uradnikov, častnike, meščane, obrtnike in kmete. Obilna udeležba in pa prijazno in radovoljno sodelovanje sta gotovo lep dokaz, kako spoštuje narod naš stan. Razven tega imamo se za lepi uspeh zahvaliti našemu gosp. predsedniku, kajti on si s svojim taktičnim nastopanjem, s svojo ljubeznivostjo in z nesebično marljivostjo ni le pridobil sreče vseh, ki ga poznajo, ampak s tem je zelo povzdignil ugled učiteljstva.

Uspeh koncerta je bil velik. Moški, mešani in tamburaški zbor rešili so pod spretnim vodstvom pevovodje, gosp. O. Vobiča, častno svojo nalogo; da bode godba izborna, znano je že bilo poprej vsakomur, kdor je poznal gosp. kapelnika (imena njegovega žalibog ne smemo objaviti) in izvrstne igralce, kakor č. gosp. pl. Willeforta, sodnojskega uradnika v Slov. Bistrici, gosp. dr. A. Novosada, zdravnika v Poličanah, gosp. B. Serajnika in še mnogo drugih. Vse občinstvo je bilo popolnoma zadovoljno in veliko udeležencev je celo izrazilo željo, da bi se naj žopet priredil sličen koncert.

Z veseljem se zato odzovem svoji dolžnosti ter v imenu društva tem potom izrekam najsrčnejšo zahvalo vsem, ki so pripomogli k sijajnemu uspehu slavnosti, posebno pa č. gosp. kanoniku, velečenjenemu gosp. kapelniku, gosp. pl. Willefortu, gospodu dr. A. Novosadu, gosp. B. Serajniku, gosp. M. Cun-

tari, gosp. pevovodju, cenjenim gđ. pevkam in gosp. pevcem. Bog plati! Zapisnikar.

Ptuj. Naše učiteljsko društvo je zborovalo dne 5. junija meseca t. l. Udeležba je bila prav poljna. Predsednik gosp. Žiher pozdravi navzoče in predstavi gđ. Ljud. Senčar in M. Duller, učiteljici iz Sv. Vida, kot gosta. Naj živita in kmalu pristopita kot redna članova!

Prečitali so se sledeči dopisi: a) Učiteljsko društvo graškega okraja izjavlja se proti ustanovitvi internatov ter vabi tudi druga učiteljska društva na odgovor. Naše društvo istotako protestuje. b) Učiteljsko društvo Slov. Bistrice nas vabi na slavljenje svoje 25letnice. Sklene se odposlati brzojavko. c) Judenbursko učiteljsko društvo je sklenilo resolucijo (ureditev učiteljskih plač po peticiji z dne 26. maja meseca 1896. l.) in želi, da bi se vsa štajerska učiteljska društva posebej v istem smislu pri visokem deželnem odboru oglasila. Se sprejme. d) Točke graškega „Lehrerbunda“, katere zadevajo tudi naše društvo, se sprejmejo tako, kakor jih je omenjeno društvo v sprejem priporočilo.

Kot delegatje bili so izvoljeni, oziroma oglasili so se sledeči gg.: za „Zavezo“: Marschitz, Strelec, Šorn, Podobnik in gđ. Kren; za „Lehrerbund“ pa: gg. Žiher, Weinhard in Ogorelec.

Gosp. predsednik častita našemu vrlemu tovarišu gosp. Zupančiču na njegovem imenovanju nadučiteljem na Frankolovem in ga zahvaljuje za dolgoletno, vestno voditev okrajne in društvene knjižnice ter mu želi vso srečo na novem mestu; pa na nas naj ne pozabi. Z Bogom torej; dragi nam sodrug!

Ko se je še sklenilo, da zborujemo dne 1. julija meseca, sklene se zborovanje. — o.

Loka pri Žusenu. Šmarsko-rogatsko učiteljsko društvo zborovalo je dne 8. t. m. v Šmarji.

Gospod predsednik pozdravlja vse navzoče, posebno novodošla člana gosp. Rosensteina iz Sladkegora in gosp. Sotoška iz Žusena, ter se spominja smrti blagega nam tovariša gosp. Jakoba Lopana, nadučitelja v Celju. V znak sožalja vstanejo vsi navzoči.

Potem naznani vsopred.

Pevci zapojejo pesmi: „Lepa naša domovina“, „Mili kraj“ in „Mladini“, za kar jih predsednik iskreno zahvali.

Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in odobri.

Na to prečitata se dva dopisa „Lehrerbunda“ št. 106 in 107. Sklene se, zahtevati nekatera natančnejša pojasnila.

Na znanje se vzame račun o dohodkih in stroških lanskega zborovanja v Gradcu.

Prečita se dopis „Učit. društva Jadenburg“. Društvo sklene odposlati peticijo deželnemu zboru.

Gosp. Blenk predava o računanju ter opozarja pri tem na mnogoštevilne nedostatke v naših računih, posebno kar se tiče snovi, vzete za uporabne račune, ki je večidel nepraktična ali pa celo brez pomena za razmere na kmetih.

Gosp. predsednik ga v imenu društva iskreno zahvali.

Na to vrši se volitev delegatov za zborovanje „Lehrerbunda“ in delegatov za glavno zborovanje „Zaveze“. Izbrani so: gosp. Planer, namestnik gospod Strmšek oziroma gg. Strmšek, Bezjak, Blenk; namestnika Kurbus, Rošker.

Zoper Ebenhoch-ov predlog sklene društvo poslati posebno peticijo, ako bi se predlog pri novem zasedanju državnega zbora zopet stavil.

Slovenjebistriškemu učiteljskemu društvu častita se brzojavnim potom k današnji slavnosti.

Prihodnje zborovanje določi se za prvo nedeljo julija meseca v Lembergu. Rošker.

Iz kranjskega šolskega okraja. Pri občnem zboru učiteljskega društva za Kranjski šolski okraj — vršecem se v dan 6. maja meseca t. l. v Št. Juriju pri Kranju — izvoljeni odbor se je sestavil tako-le: Predsednik: gosp. Dragotin Česnik, nadučitelj v Predosljah; podpredsednik: gosp. Luka Jelenc, nadučitelj v Št. Juriju; tajnik: gosp. Andrej Rape, učitelj v Olševku; tajnikov namestnik: gosp. Mihael Bregant, nadučitelj v Šmartinu; blagajnik: gosp. Fran Luznar, učitelj v Primskovem; odbornika: gosp. Andrej Kmet, nadučitelj v Cerkljah in gosp. Dragotin Benedik, nadučitelj v Smledniku.

Tajnik.

Maribor. „Učiteljsko društvo za mariborsko okolico“ zboruje 1. dne julija meseca v okoliški šoli po običajnem dnevnem redu. Začetek ob 10. uri. K obilni udeležbi uljudno vabi predsednik.

Vurberg. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje 1. dne meseca julija ob pol 11. uri v okoliški šoli. Pri tem zborovanju bo razgovor o letošnjih uradnih konferenčnih vprašanjih, gotovo važen za vse društvenike; zato se odbor nadja polnoštevilne ter pravočasne udeležbe.

Žiher, predsednik.

Iz Šaleške doline. (Vabilo.) „Šaleško učiteljsko društvo“ zborovalo bode dne 4. julija mes. t. l. ob 11. uri predpoludne v Topolšici. Nadaljeval se bo dnevni red zadnjega zborovanja. Pričakuje se, da se p. n. društveniki polnoštevilno udeležijo tega zborovanja, tembolj, ker se bodo pretresovala vprašanja za uradno konferencijo, pa tudi, da se skazemo v lepem številu občinstvu, katerega je sedaj obilno v tem divnem letovišču in kopališču. Posebno želeči je, da pridejo tudi tisti gospodi ko-

legi, kateri so na železniških postajah in imajo jako ugodno zvezo. Kaj pa naš gospod zapisnikar? In zastopnice nežnega spola? Zakaj se izogibljejo našega društva? Torej na svidenje v polnem številu!

Odbor.

Iz konjiškega okraja. (Vabilo.) Konjiško učiteljsko društvo zboruje v četrtek dne 1. julija meseca t. l. ob 10. uri dopoludne v slovenski šoli v Konjicah z nastopnim vspešnim: 1. Petje. 2. Zapisnik. 3. Društvene reči. 4. Volitev odposlancev k „Zavezi“ in „Lehrerbundu“. 5. Razgovor o vprašanjih za letošnjo uradno konferenco. 6. Iz naše vprašalne škrinje. 7. Razni nasveti.

Predsednik.

Svetina pri Celju. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj ima v nedeljo, dne 4. julija meseca t. l. ob 10. uri dopoludne v okoliški šoli v Celju svoj mesečni zbor s tem-le vspešnim: 1. Petje. 2. Zapisnik. 3. Društvene zadeve. 4. „Nekaj malega iz šolske prakse“, govori gosp. A. Petriček. 5. O ustanovitvi obvezne učiteljske bolniške blagajne, nasvetovane po „Lehrerbundu“, poroča gosp. R. Knaflič. 6. Iz naše vprašalne škrinje. 7. Nasveti. — Potem zboruje slavnostni odbor za vsprejem „Zaveze“ dne 4. in 5. avgusta t. l. v Celju.

Predsednik.

Iz šmarskega okraja. (Vabilo.) „Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo“ zboruje 4. dan julija meseca ob polu dveh popoldne v Lembergu po sledečem vspešnim: Zapisnik in dopisi. Kronika lemberške šole. Konferenčna vprašanja. Slučajnosti. K obilnej udeležbi vabi odbor.

Hum pri Ormožu. (Vabilo.) „Učiteljsko društvo“ za ormoški okraj priredi dne 1. julija mes. t. l. svoje mesečno zborovanje v šolskem poslopju pri Sv. Lenartu nad Veliko Nedeljo in to ob polu 11. uri predpoludne po nastopnem vspešnim: 1. Zapisnik. 2. Dopisi in poročila. 3. Razgovor o konferenčnih vprašanjih. 4. Krajepisna črtica o Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji (gosp. Ivan Kosi). 5. Peticija za povišanje učiteljskih plač. 6. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

NB. P. n. udeleženci skupnega obeda naj to blagovolijo dva dni pred zborovanjem javiti gospodu nadučitelju Ivanu Kosi-ju k Sv. Lenartu, pošta Velika Nedelja.

Iz Goriškega. (Vabilo.) Dne 1. julija meseca ob 9. uri dopoludne bode zborovalo podpisano društvo v Gorici na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole. Dnevni red: 1. Izvolitev dveh zapisnikarjev. 2. Prebere se zapisnik zadnjega zborovanja. 3. Nazorni pouk. 4. Volitev delegatov k zavezinemu zborovanju. 5. Razni predlogi in na-

sveti. — Odbor učiteljskega društva za goriški okraj.

Iz Istre. Odbor „Učiteljskega društva kotara Volosko“ razposlalo je društvenikom to-le vabilo: P. n. gosp. Podpisani cieni se pozvati Vas na VI. redovitu glavnu skupštino, koja će se obdržavati dne 22. srpnja o. g. u delavskoj školi u Kastvu uz sliedeći dnevni red: 1. Pozdrav predsjednika; 2. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine i odborskih sjednica; 3. Čitanje i razprava o slovnici i pism. sastavcih za niži stepen pučke škole — sastavili Aug. Rajčić i Božo Dubrović; 4. Izvješće blagajnika; 5. Pregledanje računa, event. biranje revizionalnog

odbora; 6. Izvješće gg. delegata o zadnoj glavnoj skupštini „Zaveze“; 7. Izbor delegata za glavnu skupštinu „Zaveze“; 8. Razni predlozi, koje se ima bar 8 dana prije najavit odboru; 9. Biranje novog upravnog odbora; 10. Čitanje prom. društ. pravila; 11. Uplata članarine. Početak na 9 ura izjutra. Prijatelji učiteljstva i škole bit će dobrodošli.

Odbor „Učiteljskoga društva kotara Volosko“.

Kastav, 15. lipnja 1897.

Tajnik:

Fr. Rubeša.

Predsjednik:

Božo Dubrović.

Umoljava se, do tada poravnati možebitne račune sa društvenim blagajnikom.

Listek. Tutti frutti.

Brez naslova.

„Ta strašna kuga je nadalje vzrok, da menijo nekateri slovenski učitelji, da je za njih skušnja za meščanske šole celo brez pomena, kar pa ni res...“, tako piše tovariš „Resnicein“ v lanskem letniku „Popotnika“ (Listek v 16. št.). Častitati moram tovarišu-listkarju na proroškem duhu; njegova trditve se že dejansko potrjuje. Res je, da nimamo mnogo meščanskih šol, a če bi jih kar čez noč dobili, nastane vprašanje: kje dobimo usposobljenih učiteljev? Omenim le dejstvo, da je novo ustanovljeno četrto učiteljsko mesto na meščanski šoli z nemškimi učenim jezikom — za Slovence! — v Krškem že tretjikrat razpisano, ker ni mogoče dobiti učitelja, ki bi bil usposobljen za jezikovno-historično skupino predmetov meščanskih šol v slovenskem in nemškem jeziku. Na prvi razpis v lanskem poletju se je oglašil prosilec, ki je bil usposobljen le za slovenske meščanske šole. Bil je baje imenovan začasno z uvetom, da bo definitivno potrjen, ko položi izpit tudi za nemške šole; no mož je dobil brez nemščine boljšo službo ter se zahvalil za dekret. Po drugem razpisu se je oglasilo baje pet Nemcev, ki seveda o materinščini učencev meščanske šole v Krškem nimajo niti pojma. Na prizadevanje raznih činiteljev — drž. poslanec dr. Ferjančič je v seji drž. zbora 7. prosinca t. l. govorec o potrebi slovenskih meščanskih šol opozoril ministra na namen izvestnih krogov, namestiti na meščanski šoli v Krškem slovenščine nevestega Nemca — je bil končno v marcu t. l. imenovan jedini prosilec Slovenec. Pa plača 800 gld. je moža splasila in odpovedal se je službi ter ostal nadučitelj na Štajerskem, kjer ima menda večje dohodke.

Kaj zdaj? Služba je zopet razpisana, a v minolem maju je napravil samo jeden Slovenec izpit

za meščanske šole iz I. skupine, a ta je že glavni učitelj na učiteljišču. Kdo bo torej prosil za razpisano službo? Nemci seveda zopet, ker se ta služba v nemških šolskih listih razpisuje brez opombe, da je treba znati materinščino učencev, ki so Slovenci. Znano je tudi, da si nekaterniki jako želé dobiti Nemca na jedino deško meščansko šolo na Slovenskem. Upati pa je, da se okrajni šolski svet v Krškem in deželni šolski svet v Ljubljani o pravem času spomnita na važno pedagoško zahtevo: učenec in učitelj se morata razumevati! Razpis naj bi se ponovil proti novembru t. l., do takrat pa naj se vendar nekaj mlajših kolegov ohrabri ter položi ta izpit. Kolikor mi je znano, jih živi precej med nami, ki so včasih govorili o tem izpitu; o dveh Štajercih mi je celo znano, da se že dve leti pripravljata na dunajskem pedagogiju. Škoda, da nam je umrl pesnik Rábinski (Freuensfeld), ki je bil veščak posebno v slovenščini.

Še nekaj. Morda mi bo kdo očital, zakaj dajem samo nauke in vspodbudo, ne pa vzgledov. Tovariši, stara glava — in če je celo že plešasta — ni za pripravljanje na izpit. Mi starejši smo že preveč odvajeni intenzivnega študiranja, manjka nam prožnosti. Mladina pa naj porabi čas in moč. Tudi se očetu-učitelju bore malo ljubi brskati po jezikoslovnih, zgodovinskih in filozofskih knjigah, ko pride truden iz šole domov, kjer ga čaka kopica otrok, zahtevajoč od njega kruha, zabave in igrac. Ne bilo bi napačno, ko bi se šolska oblastva po Slovenskem spomnila na § 42. drž. zakona z dne 2. maja 1883 in na ministersko odredbo z dne 31. julija 1886, ki govorita o kurzih za učitelje meščanskih šol. Če bi se kaj takega v Ljubljani zgodilo in če bi dobil potreben dopust, bi prilezel iz svojega zakotja poslušat staro in novo slovenščino tudi plešasti

Rešetar.

Dopisi in razne vesti.

Štajerskemu učiteljstvu!

V seji peterega odbora dne 7. aprila mes. t. l. v Gradcu se je to-le sklenilo:

1. Odbor štajerske učiteljske „Zaveze“ in graškega učiteljskega društva se prosita, da svoji peticiji iz leta 1893. in 1894., ker ne ugajata več volji štajerskega učiteljstva, prekličeta, da se tako vis. dež. odbor predloži samo peticija od dne 15. novembra meseca 1896. leta, da jo po naročilu deželnega zbora preuči ter v prihodnjem zasedanju o njej poroča.

2. Odbor „Zaveze“ se prosi, da vloži prošnjo pri dež. zboru, da se nikaka enketa več ne skliče, kajti bi se tako uravnava učiteljskih plač le zavlekla.

3. Osebo se peteri odbor v pospeševanje naši stvari ne bode predstavljal.

4. Za sedaj se prosto učiteljsko zborovanje več ne skliče. Čakati se hoče, kaj bode ukrenil deželni zbor na podlagi nasvetov, katere bode stavil deželni odbor. Pri prihodnjem zborovanju „Zaveze“ pa se stavi nasvet, da tudi štajerska učiteljska „Zaveza“ sklene jednako peticijo, kakoršna je ona od dne 15. novembra meseca pr. l. ter isto predloži vis. deželnemu zboru.

5. Račun, katerega je predložil sklicatelj učiteljskega zbora meseca maja lan. l. in ki kaže prejemkov 566 gld. 15 kr. in potroškov 550 gld. 35 kr., torej preostanka 15 gld. 80 kr., se vzame na znanje.

6. Učitelji in učiteljice štajerske! Peteri odbor opazuje z največjo pazljivostjo vse dogodke na polju šolstva, posebno pa še gospodarski razvoj našega stanū in bode vselej in takoj vse ukrenil, kar se mu bode v prospeh šolstva in učiteljstva dozdevalo potrebno.

Da bode pa to storiti mogoče, je potrebno, da se podpisanemu vsaka želja in vsaki nasvet, ki se med učiteljstvom zbudi in stavi, kakor tudi vsak dogodek, ki upliva na naše gmotno stanje, takoj naznani. Na želje večine se bode vselej oziralo. Ako bi pa na posamezna pisma ne bilo odgovora, tako se naj to ne smatra kot neuljudnost ali malomarnost, temveč se naj blagovoljno oprosti z ozirom na veliko in težavno delo, katero mora podpisani opravljati.

Sè stanovsko-bratovskim pozdravom!

Albert Hórvatek,
učitelj v Gusswerku.

Sv. Duh na Ostrem Vrhū. (Nova šolska zastava.) Dne 17. junija meseca smo imeli pri nas sicer majhno, pa tembolj srčno šolsko svečanost: blagoslovljenje nove, do zadnje niti svilnate šolske zastave. Kakor je to navadno, je imela tudi naša nova zastava svojo botro in sicer blagorodno gospo Uršo Hauptmann-ovo, nadučiteljevo soprogo in posestnico pri Sv. Križu nad Mariborom, kar je očitno kazalo kolegijalno našo zastopnost pa tudi, v kako dobrem in hvaležno-spoštljivem spominu imamo našega nekdanjega učitelja gospoda Svitoslava Hauptmann-a. — Po primernem nagovoru se je obesil na bandero od gospe Hauptmann-ove darovan krasen trak z napisom: „Mladina, zvesto služi Bogu — zvesto domovini!“

Cerkveni obred je bil končan. Še govor, deklamacija in petje in — odpustili smo mladino. Ta dan smo v šolsko kroniko posebno zabeležili ter se vsi navzoči podpisali.

Naši blagi gospej sosedu Urši Hauptmann-ovi in njenemu soprogu gospodu Svitoslavu pa še jedenkrat srčna hvala!

H koncu naj še bo omenjeno, da nas je bandera, ker smo jo izdelali doma (brezplačno domača učiteljica gpdč. Paula Majcen), stala le 35 gld. Vsem, ki si hočejo na tak način omisliti nove šolske zastave, priporočamo firmi Henneberg v Zürich-u za svilo in A. Müller, „Atelier für religiöse Malerei“ v Inomestu za podobo, ki je sicer veljala 9 gld. 50 kr., pa je res krasna.

(Gospodinjstva šola) snuje se v Ljubljani. V četrtek, 10. t. m. se je pri shodu, katerega je gospod dr. Majaron v ta namen sklical in katerega se je udeležilo 7 dam in 11 gospodov, izvolil za tó poseben osnovalni odbor, obstoječ iz gospej: Hribar-jeva, dr. Tavčar-jeva, Šubic-eva, dr. Volčič-eva in gđc. Paškova ter gospodov: dr. Majaron, Mandel, Gostinčar. Ta odbor, ki si je izbral za načelnika gospoda dr. Majarona, ima nalogo, izdelati pravila in sklicati v kratkem večji shod, da se društvo osnuje. Gospod župan Hribar je izvolil pred sklepom zagotoviti mlado dobrodelno društvo posebne naklonjenosti, ker je isto za Ljubljano velike važnosti.

(Na dunajskem vseučilišču) se razkrijejo dne 4. julija meseca spomeniki štirih slavnih učiteljev te znamenite visoke šole, in sicer spomeniki našega rojaka Miklošiča, jurista Demeliusa, botanika Endlicher-ja in bogoslovca Werner-ja. Miklošič-ev spomenik je izdelal kipar Scherpe.

(Župnik Kneipp), jeden najpopularnejših mož naše dobe, izumitelj znanega načina zdravljenja z vodo, rojen leta 1821. v Stefansriedu pri Ottenbeuru, je 17. t. m. zjutraj umrl v Wörishofenu, kjer je dolgo let duše pasel in ljudi zdravil. Wörishofenu je bilo 74 let.

hofen je postal po Kneipp-u svetoznan in sila imovit kraj. — Trajen spomin blagemu možu!

(Praprotnik-ova spominska plošča) odkrije se 4. dne julija meseca v Podbrezju prav slovesno.

(Gospod Janko Leban), nadučitelj na Trebelnem pri Mokronogu na Dolenjskem, nam piše, da ima na prodaj še nekaj iztisov A. Lebana latinske maše za mešan zbor po nižani ceni 50 kr.;

— nadalje III. zvezek posvetnih „Skladeb“ (moški in mešani zbori) istega skladatelja po 20 kr. (nižana cena); isto tako svoje knjižnice „Andreas Freiherr von Čehovin, ein österreichischer Held“ po 30 kr. Poštino (5 kr.) treba plačati posebe.

(„Sto beril za otroke.“) Po italijanskih virih priredil nadučitelj Janko Leban. To je naslov, 93 strani obsežni knjigi, ki je ravno izšla v zalogi knjigotržca gosp. J. Giontini-ja v Ljubljani.

Poziv!

„Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ ima dne 4. in 5. avgusta meseca t. l. v Celji svoje IX. glavno zborovanje. Kakor vsako leto, tako se bode tudi letos priredil koncert. Skrbeti nam bode, da dosežemo z istim vsaj takšen uspeh kakor doslej, če ne boljšega. S tem opozarjamo vse p. n. učiteljice pevke in učitelje pevce, da se pravočasno oglasijo pri podpisnem odboru, radi razpošiljanja glasov. Prosimo tudi ob jednem vse p. n. pevke in pevce, da se v prav velikem številu udeležé „Zavezinega“ zborovanja in koncerta.

Lokalni odbor učiteljskega društva za celjski in laški okraj.

Št. 469.

Podučiteljska služba.

Na dvorazredni ljudski šoli na Remšniku je umestiti podučiteljsko mesto drugega plačilnega razreda s prostim stanovanjem definitivno ali tudi provizorično.

Prošnjiki in prošnjice za to službo naj vložijo svoje redno opremljene prošnje z dokazom avstrijskega državljanstva predpisanim potom do 20. julija meseca 1897. l. pri krajnem šolskem svetu na Remšniku, pošta Mahrenberg.

Okr. šol. svet Mahrenberg, dne 12. junija mes. 1897. l.

Predsednik: Finetti s. r.

Št. 689.

Razglas.

(Podučiteljska mesta.)

V ptujem političnem okraju je popolniti ta-le učna mesta definitivno, event. tudi provizorično in sicer:

1. pri Sv. Barbari, 2. pri Št. Janžu na dr. polju, 3. na Selah, 4. v Stopercah, 5. v Vurbergu, 6. v Cirkovcah, 7. pri Št. Lenarti bl. Vel. ned., 8. na Runcu, 9. pri Sv. Florjanu, 10. v Zetalah po jedno in 11. na šoli ptujke okolice pa dve podučiteljski mesti.

Vse šole stoje v III. plačilni vrsti in se dobé povsod tudi proste izbe za stanovanja.

Prosilci in prosilke za katero teh mest, naj vložijo svoje prošnje, katere je opremiti s spricalom zrelosti in učne usposobljenosti, pri še ne-namedenih tudi z dokazom avstrijskega državljanstva (domovnico) predpisanim potom do 20. julija meseca 1897. l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu. Okrajni šolski svet v Ptuj, dne 6. junija mes. 1897. 2—2

Predsednik: Scherer s. r.

Službo

želi zamenjati nadučitelj dvorazrednice s podružnico v drugem plačilnem razredu, jedno uro od postaje; ugodne razmere, postranski zaslužki 200 gld.

Je tudi s III. plačilnim razredom zadovoljen.

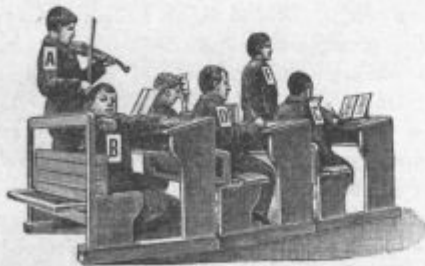
Ponudbe vsprejme uredništvo „Popotnika“.

„Slovanska knjižnica“

izhaja vsak mesec v 5 do 6 pol obsežnih snopičih. Cena za celo leto 1 gld. 80 kr., v razprodaji pa po 18 kr. snopič. — Doslej je izšlo že 62 snopičev.

„Knjižnica za mladino“

Doslej sta izšla dva letnika po 12 snopičev, torej skupaj 24 snopičev. Cena letniku je 2 gld. 40 kr., posameznim snopičem pa 25 kr. — Naročila sprejema „Goriška tiskarna A. Gabršček“ v Gorici. — V Mariboru se pa dobé v prodajalnici Marije Pristernik, Tegetthoffstrasse št. 13.

Higijenične
c. in kr. priv. šolske klopi
in
dovoljenje za njih ponarejanje

priporoča po prav nizki ceni tudi na obroke in pošlje razgled gratis in franco

Ivan Weixl

V Kamnici pri Mariboru n. D.

nadučitelj.

P. n. polletno naročnike, katerim s to številko naročnina poteče, prosimo, da jo pravočasno obnové. Sploh se nas naj 1. julija blagovoli spomniti, kdor ima še kaj poravnati. Upravičito.

Vsebina. I. Vrvenje in drvenje. (Iv. Stukelj.) — II. Utrinki iz socialne pedagogike. (Konec.) (Brinjos.) — III. Ljudsko šolstvo na Ruskem in „Vserossijskaja vystavka“ v Nižnem Novgorodu. (Il.) (Lj. Stiasny.) — IV. Društveni vestnik. — V. Listek. — VI. Dopisi in razne vesti. — VII. Natečaji in inserati.